

DIJETE KOJE MUCA: SAVJETI ZA ODGOJITELJE I UČITELJE

Odgojitelji i učitelji često izjavljuju kako ne znaju kako najbolje pomoći djetetu koje muca. Na primjer:

- Trebam li od njega tražiti da usmeno izlaže, čita naglas ili pročita svoje odgovore na zadana pitanja?
- Trebam li ignorirati djetetov govor ili razgovarati o njemu?
- Što trebam učiniti ako ga druga djeca zadirkuju?

Ovo su samo neka od pitanja koja odgojitelji i učitelji često postavljaju.

Dijete predškolske dobi

Sva djeca ove dobi uče govoriti te tako čine pogreške u govoru. Te *pogreške* nazivamo netečnostima. Neka djeca imaju više, a neka manje netečnosti u govoru i to je u redu. Međutim, postoje određena djeca koja imaju mnogo netečnosti u govoru, osobito ponavljanja i produživanja glasova koja su vrlo upadljiva slušateljima.

Ako ste zabrinuti da neko od te djece možda muca, u ovom trenutku nemojte mu pridavati nikakvu posebnu pažnju. Radije potražite savjete logopeda.

Također, razgovarajte s roditeljima kako biste doznali njihovo mišljenje o danoj situaciji i otkrili je li to djetetovo tipično govorno ponašanje. Ako roditelji, učitelji i drugi slušaju i odgovaraju djetetu na strpljiv i miran način, u većini će slučajeva djetetov govor ponovno postati uredan. S poboljšanjem njegovih jezičnih sposobnosti i privikavanjem na školu i njegov će govor postati bolji. Međutim, ako dijete bude i dalje imalo netečnosti u govoru, preporuča ga se uputiti logopedu.

Dijete školske dobi

Postoje djeca ove dobi koja ne samo da značajno ponavljaju i produžavaju glasove, već se i bore s govorom te postaju napeta i uzrujana u nastojanju da govore. Takvoj je djeci potrebna pomoć. Bez nje njihovo će mucanje vjerojatno nepovoljno utjecati na njihov školski

uspjeh. Kao što se to preporučuje u slučaju djeteta predškolske dobi, tako se i u ovom slučaju preporučuje savjetovati se s logopedom, kao i s roditeljima te razmijeniti opažanja. Ako se roditelji i logoped slože s Vama da su djetetove netečnosti u govoru drukčije od onih ostale djece u razredu, možete se kao tim odlučiti na procjenu djeteta kako bi se utvrdilo je li riječ o mucanju ili nije riječ o tome.

Ono što učitelje najviše brine je djetetova reakcija na vlastito mucanje. Kako očekivati od djeteta sudjelovanje u nastavi? Odgovor na to pitanje ovisi o pojedinom djetetu. S jedne strane, imate dijete koje je prilično nezabrinuto i spremno sudjelovati u nastavnim aktivnostima kao i svako drugo dijete; s druge pak strane imate dijete koje će plakati i odbijati govoriti. Većina ih je negdje između. Ako dijete pohađa logopedsku terapiju, tražite mišljenje o razumnim očekivanjima za dijete. Također, pitajte dijete kako bi ono htjelo sudjelovati u nastavnim aktivnostima, budući da to katkad postane dio djetetovog individualiziranog odgojno-obrazovnog programa (IOOP-a).

Razgovor s djetetom: izrazite podršku

Uglavnom se preporuča razgovarati s djetetom jedan na jedan. Objasnite mu da kada govorimo, jednako kao i kad učimo druge vještine, katkad zapnemo, ponovimo nešto ili se spetljamo. S vježbom postajemo bolji. Objasnite djetetu da ste Vi njegov učitelj i da Vam njegovo mucanje ne smeta. Na ovaj način djetetu pomažete shvatiti da ste svjesni njegova mucanja te da ga prihvaćate.

Odgovaranje na pitanja

Pri postavljanju pitanja u razredu možete poduzeti nekoliko koraka koji će olakšati djetetu koje muca.

- U početku, dok se ne privikne na razred, postavljajte mu ona pitanja na koja se može odgovoriti s relativno malo riječi.
- Ako ćete svakom djetetu u razredu postaviti pitanje, doznajte je li djetetu koje muca draže da ga prozovete među prvima ili među zadnjima. U neke se djece može nakupiti napetost i zabrinutost kada moraju čekati svoj red, dok se pak u druge to događa kada znaju da moraju odgovoriti prije druge djece. Važno je pitati dijete što mu više odgovara.

- Dajte do znanja cijelom razredu da će imati onoliko vremena koliko im treba da odgovore na pitanja i da vam je važno da si uzmu dovoljno vremena i promisle o svojim odgovorima, a ne da ih daju što brže.

Zadirkivanje

Zadirkivanje može biti vrlo bolno za dijete koje muca i to je nešto čemu se mora stati na kraj.

- Ako je dijete uzrujano zbog zadirkivanja, razgovarajte s njim jedan na jedan. Objasnite djetetu zašto ga drugi zadirkuju i smislite načine kako se nositi s takvim situacijama.
- Razgovarajte nasamo s djecom koja zadirkuju i objasnite im da je takvo ponašanje neprihvatljivo.
- Ako problemi ne nestaju, možda bi bilo dobro da se savjetujete sa školskim pedagogom i/ili psihologom. Oni bi trebali znati što učiniti u slučaju zadirkivanja.

Logopedska terapija

Ako niste sigurni je li logoped dostupan u vašoj školi, razgovarajte s ravnateljem. Također, predložite roditeljima da potraže logopeda stručnog u području mucanja. Za više informacija posjetite stranice Centra za rehabilitaciju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta te im se obratite slanjem e-pošte ili telefonskim pozivom.

<http://centar.erf.unizg.hr/index.php/hr/>

centar.info@erf.hr

01/ 24 57 560

Ovdje je navedeno nekoliko općih smjernica. Imajte na umu da je svako dijete drukčije i da će vaša briga i pozitivan stav učiniti veliku razliku.

8 savjeta za učitelje

1. Nemojte govoriti učeniku: „uspori“ ili „opusti se“.
2. Ne dovršavajte učenikove riječi i ne govorite umjesto njega.
3. Naučite sve učenike da se izmjenjuju u govorenju i slušanju. Svim je učenicima, a naročito onima koji mucaju lakše govoriti bez prekidanja, te kada imaju slušateljevu pažnju.
4. Očekujte jednaku kvalitetu i količinu rada od učenika koji muca, kao i od onog koji ne muca.
5. Razgovarajte s učenikom bez žurbe s čestim pauzama.
6. Dajte učeniku do znanja da slušate *što* govori, a ne *kako* govori.
7. U razgovoru jedan na jedan s učenikom koji muca saznajte kakve su njegove potrebe u vezi prilagodbi u razredu. Poštujte ih, ali nemojte mu popuštati.
8. Ne odnosite se prema mucanju kao prema nečemu čega se treba sramiti. Razgovarajte o mucanju kao o bilo čemu drugome.

Prevele:

Ana Leko Krhen Ph.D., Assistant Professor;

Tihana Moharić, Master of Speech and Language Pathology;

Nika Vuelić, Master of Speech and Language Pathology

Lektorirala:

Jelena Gazivoda, Mag.Croat, Mag Comm.